

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ukázky práv a života na Rýmařovsku v 15. až 17. století III.

V Rýmařově nejvíce do popředí vystupují cechy a to především tkalcovský, kovářský a pekařský. Velká část obyvatel města se v podstatě řídí cechovními artikulemi, tedy právem cechů, která se příliš nelišila a dalo by se zjednodušeně říci, že to byla nižší soudní instance. V čele cechu stáli přísežní cechmistři, kteří soudili veškeré přestupky. Nejvyšším trestem bylo vyloučení z cechu, což se mohl přihodit zkažením přize u tkalců nebo nerespektování či neshody s cechmistry vůbec (u ševců bylo podobným prohřeškem použití staré podrážky pro výrobu bot).

V Rýmařově nejvíce do popředí vystupují cechy a to především tkalcovský, kovářský a pekařský. Velká část obyvatel města se v podstatě řídí cechovními artikulemi, tedy právem cechů, která se příliš nelišila a dalo by se zjednodušeně říci, že to byla nižší soudní instance. V čele cechu stáli přísežní cechmistři, kteří soudili veškeré přestupky. Nejvyšším trestem bylo vyloučení z cechu, což se mohl přihodit zkažením přize u tkalců nebo nerespektování či neshody s cechmistry vůbec (u ševců bylo podobným prohřeškem použití staré podrážky pro výrobu bot.) Cechovní artikule regulovaly i vztahy mezi mistry a tovaryši - samozřejmě tak, aby co nejvíce zamezily vzájemné konkurenci mistrů a tím i „přebíhání“ tovaryšů. Zajímavé omezení konkurence je například příkaz, že žádný tkadlec nesmí pracovat na více než čtyřech stavech. Cech musel ročně odvádět daň vrchnosti, někdy i v naturáliích (například byla pokuta za neslušné mluvení či pozdní příchod na sněm cechu a to 1/2 libry vosku - ten byl často odevzdán vrchnosti, jako náhrada místo peněz.) Pokuty se však vztahovaly i na pány konšely - kdo přišel na zasedání pozdě, musel platit!

To, že je Rýmařov přirozeným centrem obchodu a řemesel dokazuje právě onen fakt, že i přes veškeré požáry a epidemie (kterých bylo velmi mnoho - s ohledem na středověkou hygienu není proč se divit) vždy znovu Rýmařov povstal a opět se honosil svými právy, výsadami a čilým ruchem života. Pravdou zůstává, že v Rýmařově docházelo k časté „výměně obyvatel“, neboť po některé epidemii (například největší morová epidemie roku 1556 hubila údajně až 26 osob ve městě denně) bylo město doslova vylidněné. Nutno však připomenout, že ve starých kronikách je jako „mor“ označována jakákoliv větší epidemie, i když se nejednalo přímo o „Černou smrt“.

Do města tedy přicházeli cizinci, kteří mluvili především německy a také bohatší venkované. Tak se zřejmě také stalo, že například rod Schubertů, který byl rychtářským rodem v Hankštejně, Tvrdkově ap. se rozrostl do Rýmařova. Zde je již v letech 1651 až 1674 připomínán jako konšel Johann Schubert, k roku 1671 je uváděn jako městský rychtář (tedy ona „výkonná ruka zákona“, kdy dle zpráv nejen, že městský rychtář chodil se znakem svého úřadu žilou či palcátem, přičemž měl právo vše a přímo na místě řešit silou, v některých českých městech chodil dokonce v brnění) a od roku 1680 zastává konšelské místo jeho syn a to v letech 1680, 1685, 1693 a 1698.

Následující řádky se týkají Johanna Schuberta mladšího a přibližují „běžný život konšela“: „.... nutno připomenout podíl na záchraně významného odpůrce čarodějnických procesů té doby - Jana Františka Papsta či Babsta, rýmařovského faráře (s nesmírnou odvahou a nejspíše i v nebezpečí, že se sami se svými ženami do věci nebezpečně zapletou, zajistili mu peníze na cestu a vlastní útěk, když se kolem něj stahovala smyčka obvinění, na jejímž konci by byla jeho smrt upálením, stejně jako u jeho přítele Aloise Lautnera, šumperského děkana), a tím přerušili pokus Jindřicha Bobliga z Edelstadtu, strůjce a zruďného soudce šumperských procesů, který se chtěl dostat přes faráře do města a přenést sem ze Šumperka procesy. To by znamenalo hranice a upálené „čarodějnice a čaroděje“ i v Rýmařově. Janovické panství bylo díky moudrosti a odvaze konšelů a nejspíš také s tichou podporou vynikající dědičky panství hraběnky Marie Alžběty Dietrichštejnové jediné ušetřeno

čarodějnických procesů na rozdíl od sousedních panství šumperského, sovineckého, bruntálského či šternberského".

Připomeňme jen, že „čarodějnické procesy“ Jindřicha Bobliga z Edelstadtu stály život 21 mužů a 27 žen v Šumpersku a asi 50 osob v Losínách i jinde. Procesy skončily rokem 1696. To byla realita 2. poloviny 17. století, což však nic nemění na faktu, že i takové starosti měli rýmařovští radní.

Naproti tomu stojí sovinecké panství, kde v našem historickém období jsou 3 menší městečka, ale ani z jednoho z nich se nepodařilo učinit opravdové centrum tak, jako je Rýmařov. Jedná se o městečka Sovinec, Frýdlant a Brunzejf (=Ryžoviště.) To, že se lokátorské snahy nemusejí vždy zdařit vidíme na pokusu Ješka Pňovského ze Sovince, který se snažil oživit osadu Ryžoviště, přičemž jí dal rozsáhlá privilegia, mimo jiné (lokační listina z 8.5. 1536): svoboda obchodovat se solí, moukou a přízí pro každého usedlého, svoboda ženit se a vdávat na cizí panství bez povolení vrchnosti, městská rada měla právo trestat zločiny vyjma hrdelních, uložené pokuty připadaly k dobru obce, měšťané měli právo brát z panských lesů dříví k stavění a opravě cest a mostů, měli právo rybolovu v blízkých potocích, měšťané měli povinnost robotovat do roka tři dny k panskému dvoru v Brunařově, měli právo šenkovat pivo z městského pivovaru dle libosti... Tedy vesměs výsady, o kterých se obyvatelům Rýmařova jen zdálo a přesto s historickým odstupem vidíme, že Rýmařov dosáhl několikanásobné rozlohy a nezměřitelně většího významu než Ryžoviště. Pro pouhé doplnění, co se farý v Rýmařově týká, potom sdružovala většinu obcí v okolí, jmenovitě Janovice, Jamartice, Ondřejov, Edrovice, Novou Ves a Starou Ves (získala vlastní faru až v 18. století.)

Představu o významu janovického panství nám dá soupis moravských panství pro vybírání zemské berně z roku 1619. Podle něj bylo na panství 485 poddaných a panství bylo oceněno na čtyři zbrojené koně, což je asi 80 000 moravských zlatých. Je tedy asi na 34. místě mezi 124-mi panstvími, která jsou v soupisu uvedena. Není proto divu, že Hofmanové náleželi k zámožné šlechtě a peníze půjčovali i jiným rodům. Avšak jejich vlastní rod vymřel po meči roku 1664, z dalších významných držitelů panství je zapotřebí uvést Dietrichštejny, rod Galasů, od roku 1721 Harrachové, kteří se spojili s maďarským rodem naturalizovaným na Moravě, který by v současnosti měl jediný nárok na janovické panství, obzvláště na zámek Janovice - hraběcí rod Rosty - Forgách z Bárcocz. Bohužel, ani ten po jednání v minulém roce neprojevuje o majetek zájem.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prováděcí nařízení Komise \(EU\) č. 305-306/2012 ze dne 10. dubna 2012](#)
- [Právní symbolika v podání T. Hobbese](#)
- [Nezávislé regulační orgány \(stručný nástin problematiky\)](#)
- [Nebudme hloupí aneb o heraldickém právu u nás X. část - možné erbovní spory v ČR dnes](#)
- [Nebudme hloupí aneb o heraldickém právu u nás IX. část - „Smluvní příbuzenství“ a továrny na erby](#)
- [Etika především](#)
- [Právo, pohádky a kultura sebelásky](#)
- [Nebudme hloupí aneb o heraldickém právu u nás - VIII. část - Erbovní spory](#)
- [Nebudme hloupí aneb o heraldickém právu u nás VII. část - Málo známé dokumenty, deklarace české šlechty 1938-1939](#)
- [Nebudme hloupí aneb o heraldickém právu u nás VI. část - Zadarmo to nebude, právo na místo](#)
- [Nebudme hloupí aneb o heraldickém právu u nás V. část - Nebijte dámu aneb heraldická](#)

[etiketa](#)